

Поліанна виростає (уривок)

Елеонор Портер

Увага! Ви читаете уривок з твору (ознайомчий фрагмент). Купуйте книжку на сайті [видавництва Фоліо](#).

Переклад Володимира Чайковського

Розділ 1. Делла переконала

Делла Ветербі видерлась крутими сходами на ґанок сестриного будинку на Комонвелт-авеню і енергійно тицьнула пальцем у гудзик електричного дзвінка. Вся вона, від облямованого плюмажем капелюшка до черевичків на низьких підборах, випромінювала здоров'я, бадьорість і завзяття. Радість життя бриніла навіть у привітанні, з яким вона звернулась до служниці, коли та їй відчинила.

- Доброго ранку, Мері! Моя сестра вдома?

- Та... так, мем, місіс Керю вдома, - невпевнено відповіла дівчина, - але вона сказала, її ні для кого немає...

- Он як? Але я не ніхто, - усміхнулась міс Ветербі, - тож мене вона прийме. - Не бійся, відповідальність я беру на себе, - додала вона у відповідь на переляканий вираз дівочого обличчя. - Де вона зараз? У вітальні?

- Та... так, мем, але... вона справді казала...

Дарма - міс Ветербі вже піднімалася широкими сходами, і покоївка, розпачливо озирнувшись на гостю, зачинила за нею двері.

Рішуче перетнувши коридор на другому поверсі, Делла Ветербі підійшла до напівпрочинених дверей і постукала.

- Мері, що там іще?! - відповів роздратований голос. - Хіба я не казала, що... Ох! Делло? - голос враз наповнився теплом приємного здивування. - Це ти, серденько? Яким вітром?

- Так, це я, Делла, - радісно всміхнулась молода жінка. - Я поверталася з одноденної відпустки на узбережжі з двома іншими медсестрами. Тож зворотною дорогою до санаторію забігла до тебе. Я ненадовго - тільки заради цього...

З такими словами вона поцілувала власницю мінливого голосу.

Місіс Керю насупилась, трохи відсторонившись від сестри. Вираз радісного піднесення, що був набіг їй на обличчя, поступився звичній масці пригнічення й роздратування.

- Звісна річ! Я могла б одразу здогадатись! - вигукнула вона. - Ти ніколи тут не затримуєшся.

- "Тут"?

Делла Ветербі розсміялась, повівши рукою навколо. Тоді її вигляд несподівано змінився. Вона ніжно притулилася до сестри.

- Рут, люба, я просто не змогла би витримати у цьому будинку, ти сама знаєш. Просто не мала б такої змоги, - м'яко додала на закінчення.

Місіс Керю роздратовано стонула плечима.

- З якого б це дива?

Делла Ветербі похитала головою:

- Ти знаєш, люба, знаєш. Я категорично не хочу сприймати похмурості, невизначеності, скигління й гіркоти.

- Мені гірко, бо я страждаю!

- А тобі не слід.

- Чом би й ні? Заради чого я маю мінятись?

Делла Ветербі відповіла нетерплячим жестом.

- Рут, послухай, тобі тридцять три роки. У тебе добре здоров'я, принаймні воно було б таким, якби ти дбала про себе. Тобі не бракує вільного часу і аж ніяк не бракує грошей. Хто завгодно скаже: такого чудового ранку ти могла б узятися до чогось ліпшого, ніж замкнутись у цьому будинку, наче у склепі, наказавши покоївці нікого до тебе не пускати.

- А якщо я нікого не хочу бачити?!

- Зроби так, щоб захотілось.

Місіс Керю тяжко зітхнула і відвернулася від співрозмовниці.

- Ох, Делло, як ти не можеш зрозуміти? Я не така, як ти. Я не можу... не можу забути.

Болісна гримаса викривила обличчя молодої жінки.

- Ти маєш на увазі Джемі, я думаю? Та я не забула його, люба. Хіба ж я могла б... Але хандра не допоможе нам знайти його.

- Наче я не намагалася відшукати його впродовж восьми років! - стримуючи сльози, обурилась місіс Керю. - І не самою тільки хандрою.

- Я знаю, люба, - примирливо мовила сестра, - і ми не припинимо пошуків, аж доки не знайдемо або самі пропадемо. Але занепадати духом немає сенсу.

- Але я нічого більше не хочу робити, - похмуро пробурчала Рут Керю.

На якусь мить запала тиша. Молодша сестра сіла, дивлячись на старшу схвильовано і осудливо.

- Рут, - нарешті вимовила вона з нотками розпачу, - ти мені пробач, але... ти що, назавжди у такому стані залишишся? Визнаю, ти овдовіла. Але твоє шлюбне життя тільки й тривало один рік; а чоловік був набагато старшим за тебе. Ти на той час була майже дитиною, і той єдиний рік має видаватись тобі давнім сном. Не допусти, щоб той сон отруїв тобі все життя!

- Ні, ох, ні... - скрушно пробурмотіла місіс Керю.

- То що, довго це з тобою діятиметься?

- Що ж... якби знайшовся Джемі...

- Так, я знаю, Рут. Але, люба моя, невже, крім Джемі, ніщо в світі тебе не тішить?

- Не бачу такого, на чому б могла затриматись думкою, - гірко зітхнула місіс Керю.

- Рут! - вигукнула молодша сестра, на мить піддавшись роздратуванню, але тут-таки засміялась. - Ох, Рут, я б тобі призначила дозу Полліанни. Не знаю нікого, хто потребував би цього більше за тебе!

Місіс Керю дещо напружилась.

- Не знаю, що то за "полліанна", але в будь-якому разі я її не бажаю, - різко відказала вона, своєю чергою не втримавши роздратування. - Ти не у своєму санаторії, а я не твоя пацієнтка. Тож не призначай мені процедури і не вичитуй мені.

У Делли Ветербі в очах заграли іскорки, але губи залишились неусміхеними.

- Полліана, моя люба, це не ліки, - стримано пояснила вона, - хоча дехто стверджує, що вона дуже тонізує. Полліанна - це дівчинка.

- Дитина? Звідки мені було знати? - скривилася сестра. - У вас же є "белладонна", то я подумала: "полліанна" - щось у цьому роді. Зрештою, ти завжди мені рекомендуєш якісь нові ліки. А оскільки ти сказала "дозу"... Так, зазвичай, говорять про ліки.

- Полліанна - це свого роду ліки, - усміхнулася Делла. - Принаймні лікарі в санаторії кажуть: дієвішого засобу вони вигадати не здатні. Дівчинці років дванадцять чи тринадцять; торік вона пробула у санаторії ціле літо і частину зими. Щоправда, ми з нею спілкувалися заледве місяць чи два, бо вона виписалась невдовзі по тому, як я туди прибула. Але цього часу виявилось достатньо, щоб цілковито піддатись її чарам. Зрештою, весь санаторій досі обговорює Полліанну і не припиняє її гру.

- Гру?!

- Атож, - ствердно кивнула Делла, загадково усміхаючись. - Її гру "знай, радій". Я ніколи не забуду, як уперше познайомилася з правилами. Одна з призначених дівчинці процедур була надзвичайно неприємна, ба навіть болісна. Процедура виконувалася щовівторка зранку. І невдовзі по моєму прибутті мені випало це робити. Я боялася йти, бо вже знала з досвіду, що на мене чекає: діти капризують, плачуть, а трапляється й гірше. На мій превеликий подив, дівчинка зустріла мене усмішкою і сказала, що рада бачити мене. Ти не повіриш, але за весь час я не почула з її вуст чогось більшого за легкий стогін, хоча знала, як бідолашній боляче.

- Напевне, - повела далі Делла, - я у той чи інший спосіб висловила свій подив, бо дівчинка охоче пояснила, в чім річ: "Так, я спершу теж боялася процедури. Аж доки мені не спало на думку, що це достоту, як понеділок, день прання, у Ненсі. Саме по вівторках я почуваюся найщасливішою, бо до наступного вівторка тоді ще цілий тиждень".

- Нічого собі! - насупилася місіс Керю, не цілком зрозумівши. - Я не доберу, в чому полягає *гра*?

- Я теж не одразу второпала. Та вона мені згодом пояснила. Дівчинка росла без матері. Батько, бідний пастор, виховував її на пожертви прочан та "Жіночої допомоги"^[1]. Дитина страшенно хотіла ляльку і дуже сподівалася знайти її в черговому пакунку з жертвами. Натомість, там виявилась лише пара дитячих милиць. Дівчинка розридалась, і тоді батько навчив її гри, яка полягає у тому, щоб знаходити радість в усьому, що трапляється. Він запропонував їй одразу й почати, радіючи з того, що вона

не потребує милиць. Відтоді й пішло. Полліанна каже, вона захопилася грою і ніколи вже її не припиняла. Причому, що важче бувало знайти щасливий бік в обставинах, то цікавішою робилась гра, і найбільшою тоді видавалася радість.

- Дивина! - пробурмотіла місіс Керю, втім, не до кінця іще зрозумівши.

- Ти б іще не таке сказала, якби побачила наслідки гри в санаторії, - кивнула Делла. - А доктор Еймс каже, він чув, буцімто вона у такий спосіб перевиховала все містечко, з якого приїхала. Він добре знайомий з доктором Чилтоном, чоловіком, що одружився з тіткою Полліанни. До речі, я думаю, той шлюб теж здійснився з її легкої руки: вона примирила двох закоханих, владнавши їхню давню сварку.

- Років зо два тому чи більше, - розповідала Делла, - батько Полліанни помер, і її відрядили на схід країни, до тітки. У жовтні дівчинка потрапила під машину. Лікарі сказали, вона ніколи не зможе ходити. У квітні, доктор Чилтон відправив її у санаторій, і вона лікувалася у нас аж до минулого березня, майже рік. Додому поверталася практично здоровою. Бачила б ти цю дитину! Лише одна хмаринка затьмарювала її щастя: вона, бач, не могла здійснити пішки весь шлях додому. Наскільки мені відомо, ціле місто зустрічало свою улюбленицю з духовими оркестрами й привітальними транспарантами.

- Утім, - додала Делла на завершення, - про Полліанну немає сенсу розповідати. Її треба бачити! Тому я сказала, що тобі не зашкодила б доза Полліанни. Тобі це було б дуже на користь.

Місіс Керю гордовито задерла носа.

- Не хотіла б я бути подібною до тебе, - холодно зауважила вона. - Я не потребую жодного перевиховання і ні в кого не закохана, з ким мені треба було б миритись. І що мені видається нестерпним, - то це мала пуританська проповідниця, що напучувала б мене, як я маю за все дякувати долі. Я б зроду не стерпіла...

Її слова перервав сестрин дзвінкий сміх.

- Ох, Рут, Рут! Полліанна аж ніяк не проповідниця! Якби ти тільки раз побачила ту дитину! Втім, мені слід було передбачити. Я ж сама казала, що про Полліанну немає сенсу розповідати. І, звісно, ти не схильна до знайомства з нею. Але сказати, що вона "пуританська проповідниця"...

Молоду жінку охопив черговий напад сміху. Але тієї таки миті вона посерйознішала і пильно подивилась на сестру.

- А по щирості, люба, невже нічого не можна вдіяти? Навіщо отак марнувати своє життя? Чому тобі не вийти, нарешті, з дому, не поспілкуватися з людьми?

- Навіщо, коли я не маю такого бажання? Я втомилася від людей. Я завжди нудилась у товаристві.

- А якби взятися до якоїсь роботи? Благочинність...

Місіс Керю роздратовано махнула рукою.

- Делло, серденько, ми все це вже проходили. Я віддала достатньо грошей на благочинність. Може, навіть, надміру. Я не вірю в зубожіння населення.

- Люба, якби ти присвятила себе якій-небудь справі, - обережно наполягала Делла,

- якби зацікавилася чим-небудь, це допомогло б тобі, змінило твоє життя, і тоді...

- Делло, серденько, припиняй! - перервала її уперта старша сестра. - Я люблю тебе і рада, що ти завітала, однак я терпіти не можу повчань. Тобі пішла на користь роль рятівного янгола - ти подаєш людям склянку води, перебинтовуєш розбиті голови. Можливо, тобі це допомагає забути Джемі; а мені б не допомогло. Я б тільки ще більше згадувала про нього, думала б, чи є кому подбати про нього, подати йому склянку води, перебинтувати голову... До того ж, спілкування з людьми такого ґатибу було б мені неприємним як таке.

- А ти вже пробувала?

- Ще чого! Звісно, ні!

В голосі місіс Керю пролунали нотки презирливого обурення.

- То звідки така впевненість, коли навіть спроби не було? - підводячись, дещо втомлена суперечкою, запитала юна медсестра. - Мені час іти, люба. Маю ще зустрітись з дівчатами на Південному вокзалі. Наш потяг рушає о пів на першу.

- Пробач, якщо змусила тебе гніватись, - додала вона, цілючи сестру на прощання.

- Делло, я не гніваюсь на тебе, - зітхнула місіс Керю. - Та якби ж ти могла зрозуміти мене!

За якусь мить Делла Ветербі, проминувши мовчазні похмурі коридори, вийшла на вулицю. Її вираз обличчя, жести, хода були геть не такими, як заледве годину тому, коли вона сходила на ґанок сестриноного будинку. Де й поділася бадьорість, жвавість, радість життя. Молода жінка мляво пленталась, насилу переставляючи ноги. Раптом вона різко підвела голову і глибоко зітхнула.

"Я в тому будинку не витримала б навіть одного тижня, - подумала вона здригнувшись. - Не думаю, що навіть Полліанна була б здатна змагатися з похмурою атмосферою того дому. Єдине щастя вона б знайшла хіба що в тому, що не має потреби там мешкати".

Безпідставність такої зневіри у здібностях Полліанни дуже скоро виявилась недоречною. Щойно медсестра повернулася у санаторій, вона дізналась про щось таке, що змусило її вже наступного дня мчати за вісімдесят кілометрів назад, у Бостон.

Як і передбачала, вона знайшла місіс Керю у такому точнісінько стані, наче вона її взагалі не полишала.

- Рут, - радісно виголосила Делла, щойно відповівши на здивоване сестринє привітання, - я просто не могла не повернутись! І цього разу ти мусиш поступитись і зробити по-моєму. Слухай! Я думаю, та дівчинка, Полліанна, може замешкати у тебе, якщо тільки ти забажаєш.

- Я не бажаю, - холодно відрубала місіс Керю.

Та Делла Ветербі наче не чула. Вона збуджено гнула своє:

- Учора, коли я повернулася, то дізналась, що доктор Еймс отримав листа від доктора Чилтона... того, що одружився з Полліанниною тіткою. Він пише, що на зиму виїжджає у Німеччину на якісь лікарські курси. А дружину хоче взяти з собою, якщо

зуміє переконати її, що Полліанні буде добре у приватній школі-інтернаті. Але місіс Чилтон не схильна залишати дівчинку саму. Тому він боїться, що дружина з ним не поїде. І отут наша нагода, Рут! Я хочу, щоб ти запросила Полліанну на цю зиму до себе, і вона ходитиме в тутешню школу.

- Делло, яка безглузда ідея! Навіщо мені клопоти з дитиною!

- Ти не матимеш з нею клопоту. Дівчинці має бути вже тринадцять чи близько того, і вона напрочуд здібна.

- Не люблю вундеркіндів, - неприязно заперечила місіс Керю і усміхнулася.

Саме це додало відваги молодшій сестрі, і вона взялась переконувати старшу з подвоєним запалом.

Можливо, відіграв роль фактор несподіванки або новизни. Чи то справді історія Полліанни торкнула серце Рут Керю. А може, вона просто втомилась відхиляти пристрасні умовляння сестри. Та хоч би що змінило положення шальок терезів, коли за годину Делла Ветербі залишала будинок Рут Керю, та обіцяла сестрі, що прийме у себе Полліанну.

- Але зважай, - застерегла місіс Керю сестру на прощання, - нехай тільки мала почне повчати мене і проповідувати милосердя, - вона тієї самої миті вилетить звідси, і можеш тоді робити з нею, що тобі заманеться. А я її терпіти не стану!

- Я візьму це до уваги, але я спокійна, - сказала Делла, киваючи на прощання.

Вже вийшовши з будинку, вона прошепотіла сама до себе:

"Половину справи зроблено. На черзі інша половина - переконати Полліанну, щоб вона сюди переїхала. Я напишу такого листа, що її ніхто не зможе від цього відмовити!"

Розділ 2. Давні друзі

Того квітневого вечора у Белдінгсвілі місіс Чилтон дочекалась, доки Полліанна вкладеться в ліжку, і аж тоді почала з чоловіком розмову з приводу листа, отриманого з вранішньою поштою. Жінка мусила чекати на сімейну раду до пізньої години, з огляду на ненормований робочий день лікаря і далекий шлях доктора на роботу і додому.

О пів на десяту доктор увійшов до кімнати своєї дружини. Його втомлене обличчя осяяла радість при вигляді коханої, але тут-таки в очах промайнуло занепокоєння.

- Поллі, кохана, в чім річ? - стурбовано запитав чоловік.

Дружина сумно посміхнулася у відповідь.

- Річ у листі. Однак я не сподівалася, що ти одразу помітиш це з мого вигляду.

- То не треба було прибирати такого вигляду, - всміхнувся він у відповідь. - А що в листі?

Місіс Чилтон якусь мить вагалася, тоді взяла лист, що лежав поруч з нею.

- Я тобі його прочитаю, - запропонувала вона. - Лист від Делли Ветербі з санаторію доктора Еймса.

- Згода. Починай! - простягнувся чоловік на диванчику, поруч з жінчиним кріслом.

Жінка почала не одразу. Спершу вона підвелась і накрила чоловіка сірою шаллю з

домотканої вовни. Минуло близько року від дня шлюбу місіс Чилтон. Їй самій виповнилося сорок два. І, здається, за короткий час їхнього шлюбного життя вона намагалась вилити на чоловіка весь невитрачений запас жіночої турботливості й ніжності, що накопичувався впродовж двадцяти років її самотини. Зі свого боку, доктор, який одружився у сорок п'ять і у якого за плечима теж були тільки самотність і брак любові, аж ніяк не заперечував проти "концентрованої" ніжності. Інша річ – він намагався приймати її вдячно, але без надмірного піднесення. Доктор відкрив для себе, що Поллі ще не цілковито звикла до свого заміжнього становища і одразу впадала в паніку і намагалася стримати "недоречну" турботливість і "безглузду" ніжність, якщо вияви її почуттів ставали надміру очевидними. Тож чоловік обмежився тим, що злегка поплескав її долоню, яка розгладжувала на ньому вовняну шаль.

Жінка влаштувалась поруч і почала вголос читати листа.

"Моя люба місіс Чилтон! – писала Делла Ветербі. – Шість разів я починала писати вам листа і шість разів подерла його. Тож вирішила не починати більше, а одразу викласти вам, що мені треба. Мені потрібна Полліанна. Це можливо?"

Ми познайомилися з Вами і Вашим чоловіком у березні, коли ви приїхали по Полліанну, щоб забрати її додому, але я думаю, що Ви мене навряд чи пам'ятаєте. Я попрошу доктора Еймса (який мене знає дуже добре) написати Вашому чоловікові, щоб Ви змогли без жодних побоювань довірити нам (я сподіваюсь на це) свою славну племінницю.

Наскільки я розумію, Ви поїхали б із чоловіком у Німеччину, якби мали на кого залишити Полліанну. Тому я наважуюсь запропонувати Вам залишити її у нас. Більше того, люба місіс Чилтон, я благаю Вас про це. І, з Вашого дозволу, я поясню, чому.

Моя сестра, місіс Керю, нещасна жінка – обставини життя геть зламали її. Вона створила навколо себе безрадісне гнітюче середовище, куди не проникає навіть промінчик сонця. Я думаю, ваша племінниця Полліанна єдина у цілому світі здатна принести в її життя крихточку сонця. Чи не дозволите Ви їй зробити таку спробу? Якби тільки я могла розповісти Вам, що Полліанні вдалося зробити у нас у санаторії! Але переказати це неможливо. Це можна тільки побачити. Я давно вже усвідомила, що про Полліанну немає сенсу розповідати. Бо у розповідях вона постає схильною до повчань самовдоволеною проповідницею. А ми з Вами знаємо, наскільки вона далеко стоїть від цього. З Полліанною треба познайомитись, і вона сама себе покаже. Отак я хочу познайомити з нею свою сестру, і нехай би Полліанна себе показала... Полліанна, звісна річ, відвідувала б школу; але водночас вона б зцілила зранене серце моєї сестри.

Не знаю, як закінчити цього листа. Це навіть складніше, ніж було почати його. Насправді, я б його не закінчувала взагалі. Мені хочеться писати далі й далі, через побоювання, що, перервавшись, я даю Вам шанс відмовити мені. Отож, коли Ви справді схильні сказати "ні", прошу вас, вважайте, що я знову й знову переконую вас, як мені потрібна Ваша Полліанна.

Сповнена надії

Ваша Делла Ветербі".

- Отаке! - вигукнула місіс Чилтон, відкладаючи листа. - Траплялось тобі читати таку маячню або чути безглуздіше прохання?

- Я не впевнений, - усміхнувся доктор. - Зрештою, бажання наблизити до себе Полліанну не видається мені абсурдним.

- Але вона в такий спосіб це подає... "Щоб вона зцілила зранене серце сестри"... Можна подумати, йдеться не про дитину, а про якісь ліки!

Доктор розреготався від щирого серця.

- У певному розумінні, Поллі, так воно і є. Я сам неодноразово нарікав, що не можу призначати їй, як призначаю пігулки чи процедури. А Чарлі Еймс каже, відколи Полліанна прибула в санаторій і аж до миті, коли вона виписалась додому, вони завжди дбали, щоб кожен пацієнт отримав свою "дозу Полліанни".

- "Дозу"! - пирхнула місіс Клінтон. - Таке скажеш!

- То ти її не відпустиш?

- Отакої! Звісно, ні! Невже ти гадаєш, я здатна відпустити дитину з геть чужою людиною? Та ще з такою неврівноваженою... Знаєш, Томасе, я думаю, на мить мого повернення з Німеччини я б отримала дитину із розливою в пляшечки наклейкою: як приймати, у яких дозах, від яких недуг...

Доктор знов зареготав, відкинувши назад голову. Але за мить вираз його обличчя змінився, і він сьгнув у кишеню по лист.

- Я сьогодні вранці теж отримав листа від доктора Еймса, - пояснив він з дивною ноткою в голосі, яка змусила насупитись його дружину. - Дозволь я прочитаю тобі цього листа.

"Друже Томе! - почав він. - Міс Делла Ветербі попросила мене "дати характеристику" їй та її сестрі, що я дуже охоче роблю. Дівчат Ветербі я знаю практично від часу їхнього народження. Вони походять із добродешної благородної родини і мають бездоганне шляхетне виховання. З цієї точки зору тобі нема чого боятись.

Сестер було троє - Доріс, Рут і Делла. Доріс побралася з чоловіком на ім'я Джон Кент, хоча родина цей шлюб не схвалювала. Кент походив з шанованої сім'ї, але сам був особою сумнівною і, безперечно, дуже ексцентричною. Мати з ним справу було не надто приємно. Своєю чергою, він був невдоволений ставленням до нього з боку жінчиної рідні, тож молоде подружжя майже не спілкувалося з ними, аж доки народилась перша дитина. Всі Ветербі боготворили малюка Джеймса, або Джеймі, як вони його називали. Доріс, молода мати, померла, заледве хлопчикові виповнилось чотири роки. Ветербі докладали зусиль, щоб переконати батька, аби він віддав їм дитину. Але Кент раптом зник, забравши сина з собою. Відтоді він наче у воду впав, попри всі пошуки.

Ця втрата, можна сказати, доконала старих містера і місіс Ветербі. Обое невдовзі по тому померли. Рут на той час була одружена і вже овдовіла. Її чоловік,

Керю, був дуже заможний і набагато старший за неї. Він прожив з молодою жінкою щось близько року і відійшов, залишивши її з маленьким синочком, який за рік теж помер.

Відколи зник малюк Джемі, Рут і Делла, схоже, присвятили своє життя єдиній меті – знайти його. Вони витрачали гроші безоглядно, вони перекинули догори дном цілий світ; але все намарно. З часом Делла зайнялась медициною і стала медсестрою. Вона блискуче працює і стала енергійною життєрадісною здоровою жінкою, якою їй належить бути. Хоча свого зниклого племінника вона не забуває ні на мить і не знехтує жодною ниточкою, що могла б до нього привести.

Інакше склалося з місіс Керю. Втративши власну дитину, вона зосередила на племінникові всі свої нереалізовані материнські почуття. Можете уявити собі її відчай, коли той пропав. Сталось це вісім років тому, і для неї вони стали вісьмома роками страждань, туги й гіркоти. Вона може дозволити собі все, що можна купити за гроші; але нічого у світі їй не тішить, нічого не цікавить. Делла відчуває, що сестрі час будь-що вирватися з полону самотності. І також Делла вірить, що світла, мов сонечко, племінниця твоєї дружини, Полліанна, володіє тим ключиком, що відімкнув би двері в нове життя для місіс Керю. Якщо це справді так, я сподіваюсь, ви зможете вдовольнити прохання Делли. Наважусь додати, що я особисто теж був би вдячний вам за це, оскільки Рут Керю та її сестра дуже давні і щирі друзі моєї дружини і мої; і що обходить їх, так само обходить нас.

Як завжди твій –
Чарлі".

Коли доктор дочитав листа, запала мовчанка, така тривала, що він зрештою запитав:

– Поллі, що скажеш?

Так само тиша. Придивившись до жінчиного обличчя, доктор помітив, що її губи і підборіддя тремтять. Відтак, він терпляче зачекав, доки дружина заговорить.

– Гадаєш, коли вони чекають на її приїзд? – запитала вона нарешті.

Несподівано для себе, доктор Чилтон відповів запитанням на запитання.

– То ти відпустиш її?

Дружина глянула на нього обурено.

– Томасе, як ти можеш таке питати! Чи ти припускаєш, буцім після такого листа я посміла би не пустити її? Після того, як доктор Еймс попросив про це особисто? Після всього, що ця людина зробила для Полліанни, невже я наважилась би йому у будь-чому відмовити... хоч би про що він просив?

– Моя ти голубонько! Сподіваюсь тільки, докторові Еймсу не спаде на думку просити твого кохання, щастя моє, – пожартував чоловік.

Але жінка не забажала оцінити гумор і відповіла суворо:

– Напиши, будь ласка, докторові Еймсу, що ми виряджаємо Полліанну: нехай перекаже міс Ветербі, щоб детальніше виклала нам свої побажання. Треба вирішити всі питання до десятого числа наступного місяця. Тобто до часу твого від'їзду. Зрозуміло,

що я маю особисто переконатися, перш ніж поїду, наскільки добре дитина влаштована.

- А Полліанні коли скажеш? Завтра, либонь?.. І що саме ти їй скажеш?

- Я ще не вирішила. Але, в будь-якому разі, тільки найнеобхідніше. За жодних обставин ми не маємо права зашкодити Полліанні. А дитина не може не вразитись, якщо візьме собі в голову, буцімто вона якась... так би мовити...

- ..."пляшечка з наклейкою - в яких дозах приймати, від яких недуг"? - посміхаючись, закінчив за неї доктор.

- Атож, - зітхнула місіс Чилтон. - Усе тримається на її безпосередності. Ти сам знаєш, любий.

- Так, знаю, - ствердно кивнув чоловік.

- Звісно, вона знає, що ти і я, і пів містечка граємо у її гру, що ми щасливіші у житті саме тому, що граємо.

Голос місіс Чилтон затремтів, і вона зробила паузу. Тоді повела далі:

- Але якби, замість просто залишатися собою, вона свідомо визначила свої місію, то вже не була б тим радісним наївним дитям, яке батько навчив гри у "знай, радій". Неминуче вона перетворилась би на самовдоволену проповідницю, як писала ота медсестра. Тому, хоч би що я мала їй сказати, я не говоритиму, що вона покликана підбадьорити місіс Керю, - підводячись і відкладаючи своє рукоділля, рішуче підсумувала місіс Чилтон.

- Я завжди знав, яка ти мудра, - схвалив її слова чоловік.

Полліанні сказали наступного дня. І ось як це було:

- Серденько, - почала тітка, залишившись того ранку вдвох із небогою, - хотіла б ти цю зиму згаяти у Бостоні?

- З вами?

- Ні. Я вирішила їхати з твоїм дядьком у Німеччину. Але місіс Керю, добра знайома доктора Еймса, запросила тебе на цілу зиму. І я схильна відпустити тебе до неї.

Полліана засмутилась.

- Але ж, тітонько Поллі, у Бостоні не буде ні Джиммі, ні містера Пендлтона, ні місіс Сноу, нікого з моїх знайомих.

- Не буде, серденько. Але вони теж не були твоїми знайомими, аж доки ти не приїхала сюди й познайомилася з ними.

Обличчя Полліанни розпливлося в усмішці.

- А що, тьотю Поллі, це правда! Виходить, у Бостоні є свої Джиммі, і містери Пендлтони, і місіс Сноу, які лише чекають, щоб я з ними познайомилася. Правильно я кажу?

- Правильно, мила моя.

- Тоді, мені є з чого радіти. Я думаю, тітонько Поллі, ви тепер умієте грати ліпше за мене. Мені й на думку не спало, що там люди чекають на знайомство зі мною. Та ще скільки їх! Я декого бачила два роки тому, як ми були там з місіс Ґрей. Ми там стояли цілих дві години дорогою з Заходу.

На вокзалі там один чоловік, дуже славний, підказав мені, де можна напиться води.

Гадаєте, він ще там буває? Я б охоче з ним заприятимилась. А ще була славна леді з маленькою дівчинкою. Вони мешкають у Бостоні. Вони самі так сказали. Дівчинку звати Сюзі Сміт. Можливо, я могла би з ними познайомитись. Як гадаєте, я б могла? І був там іще хлопчик, і ще одна пані з малям. Але ті мешкають у Гонолулу, тож їх я навряд чи там надібаю. Зрештою, там буде місіс Керю. Тьотю Поллі, а хто така місіс Керю? Вона родичка нам?

- Лишенько, Полліанно! - вигукнула місіс Чилтон напівжартома, напіврозпачливо. - Невже ти сподіваєшся, що хтось здатен встигнути за твоєю розповіддю, а тим паче - за твоєю думкою, коли ти у дві секунди перескакуєш з Бостона у Гонолулу і назад! Ні, місіс Керю нам не родичка. Вона сестра міс Ветербі з санаторію. Ти пам'ятаєш міс Деллу Ветербі з санаторію?

Полліанна сплеснула руками.

- То вона її сестра? Сестра міс Ветербі? Ох, тоді вона чудова! Бо міс Ветербі була чудова. Мені страх як подобалася міс Ветербі. У неї були зморщечки-смішинки в кутиках рота і очей, а ще вона розповідала пречудові історії. Я була з нею всього лише два місяці, бо вона прибула до санаторію незадовго до того, як я виписалась. Мені спершу було прикро, що вона не була там *весь* той час. Але згодом я була навіть задоволена; бо, бачте, якби вона була з нами *весь* той час, було б набагато важче з нею розлучатись, ніж коли ми з нею були знайомі тільки короткий час. А тепер я буду начебто знову з нею, бо я ж буду з її сестрою.

Місіс Чилтон зітхнула і закусила губу.

- Полліанно, серденько, ти не можеш бути впевнена, що вони аж так подібні одна до одної.

- Тітонько Поллі, вони ж таки *сестри*, - зауважила дівчина, широко розплющивши очі, - а сестри, я гадаю, мають бути схожими. У нас, у "Жіночій допомозі", було дві пари сестер. Двоє сестер були близнючками. То ті були такі схожі одна на одну, що ви б зроду не визначили, котра з них місіс Пек, а котра місіс Джонс; аж доки у місіс Джонс не вискочила бородавка на носі. Тоді вже ми легко їх стали розрізняти, бо відразу дивилися на бородавку. Я так і сказала місіс Джонс, коли вона якось стала нарікати, мовляв, люди її називають місіс Пек. А я їй кажу: вони б не помилялись, якби звертали увагу на бородавку, як от я роблю. А вона чогось на те страшенно розлю... тобто засмутилась. Хоча я не знаю, чого вона була така невдоволена. Я думаю, їй би радіти, що є спосіб так легко її відрізнити. Надто що вона була головою комітету "Жіночої допомоги" і не любила, коли їй не віддавали належної шани, представляючи людей або на урочистих вечерях. Але вона, чогось, не раділа з того. Я навіть чула згодом від місіс Вайт, що місіс Джонс робила все можливе, аби тільки здихатись тієї бородавки, і ладна була б їжака у пазусі носити заради того. Хоч я й не уявляю собі, яким чином таке може допомогти. Тьотю Поллі, а справді носити їжака у пазусі допомагає від бородавок на носі?

- Дитино! Звісно, ні. Полліанно, ти коли заводиш мову про "Жіночу допомогу", тобі просто упину немає!

- Тітонько Поллі, справді? - винувато перепитала дівчинка. - То вас це дратує? Слово честі, я не хотіла вам надокучати, тітонько. А якщо я навіть вам надокучаю своїми спогадами про "Жіночу допомогу", ви можете з того радіти; бо коли я згадую про неї, можете бути впевнені, я щаслива, що більше не маю з ними нічого спільного, бо маю свою власну рідну тітоньку. Тьотю Поллі, правда ж вам це приємно?

- Так-так, моя мила, звісна річ, приємно, - всміхнулася місіс Чилтон, підводячись і виходячи з кімнати.

Жінці раптом зробилося соромно за оті залишки свого давнього роздратування з приводу безмежних Полліанниних радощів.

Упродовж кількох наступних днів велося листування стосовно зимового перебування Полліанни у Бостоні, а сама дівчинка готувалася до від'їзду, на прощання відвідуючи своїх белдінгсвільських друзів.

У маленькому вермонтському містечку Полліанну знали нині геть усі. І практично всі грали у її гру. Поодинокі люди утримувались - можливо, тому, що не встигли переконатися у перевагах гри у "знай, радій". Тепер Полліанна ходила з дому в дім зі звісткою, що зиму вона згає у Бостоні. І дедалі виразніше всюди висловлювалося розчарування з цього приводу - всюди, від власної кухні тітоньки Поллі до будинку на пагорбі, де мешкав Джон Пендлтон.

Ненсі рішуче висловила всім, крім своєї господині, що *особисто вона* вважає поїздку до Бостона цілковитим безглуздом. Зі свого боку, вона б радше запросила міс Полліанну до своїх, на Закуття. І нехай би тоді місіс Поллі їхала в оту свою *Ні-меччину* чи навіть, *Так-меччину*.

Джон Пендлтон з пагорба сказав, по суті, те саме; але він не побоявся висловити це місіс Чилтон просто у вічі. Що ж до Джиммі, дванадцятилітнього хлопця, якого Джон Пендлтон прихистив у своєму домі, бо так хотіла Полліанна, і якого він тепер всиновив, бо так захотілося йому самому... щодо Джиммі, той був просто обурений і не забарився своє обурення висловити.

- Ти щойно тільки повернулася, - дорікав він Полліанні таким тоном, якого вживають хлопчики, намагаючись приховати свою дитячу чутливість.

- Отакої! Я тут уже від кінця березня. Зрештою, я виїжджаю не назавжди, а тільки на цю зиму.

- Що з того? Тебе не було майже рік. Якби я знав, що ти одразу поїдеш геть, я б зроду не допомагав влаштовувати тобі зустріч з транспарантами й оркестрами і рештою всього, коли ти була поверталася зі своєї санаторії.

- Джиммі Біне, отямся! - вигукнула Полліанна, заскочена цією тирадою, і продовжила з почуттям ображеної гідності. - По перше, я не просила зустрічати мене "з оркестрами і рештою". А по друге, ти допустився аж двох помилок в одному-єдиному реченні. Санаторій - це слово чоловічого роду. А "була поверталася", так теж не кажуть. Принаймні звучить якось неоковирно, мені здається.

- Кому яке діло до моїх помилок?

Полліанна глянула на хлопця з осудом.

- Тобі самому наче не було байдуже. Влітку ти просив мене виправляти тебе щоразу, коли скажеш неправильно. Бо містер Пендлтон хотів, щоб ти навчився висловлюватися поправно.

- Якби ти, Полліанно Вітєр, виросла у притулку, без жодної рідної душі, де ніхто тебе знати не хоче, а не серед стареньких бабусь, яким більше робити нема чого, як тебе викохувати і навчати гарної мови, - ти б теж не знала, яке слово якого роду, а може, й гірших помилок допустилась би.

- Дарма, Джиммі Біне! - спалахнула Полліанна. - Наші дами з "Жіночої допомоги" не були старими бабусями!... Тобто не всі вони були аж такими старенькими, - поквапилась уточнити дівчинка (чиї правдивість і буквализм узяли гору над гнівом), - а до того ж...

- Коли на те пішло, я не Джиммі Бін, - перервав її хлопчик, гордовито задираючи носа.

- Ти не... він? У якому розумінні? - запитала дівчинка.

- Мене всиновлено за всіма правилами. Він каже, давно хотів це зробити, але не мав часу на борю... бюро-кратичну тяганину. А тепер таки зробив. Відтак, мене правильно називати Джиммі Пендлтон. А його я маю називати дядьком Джоном, але я ще був не... тобто я ще не при звичаївся. Тому я ще не почав його завжди так називати.

Попри те, що хлопець говорив сердито і ображено, обличчя Полліанни засвітилося радістю. У захваті вона заплескала у долоні.

- Як це чудово! Відтак, ти маєш рідну душу, яка тебе хоче знати! І не треба нікому пояснювати, рідні ви чи не рідні, бо у вас одне прізвище. Я така рада! Я просто щаслива, щаслива!

Хлопець раптом зістрибнув з кам'яного муру, на якому вони сиділи, і пішов геть. Щоки йому пашіли, а в очах стояли сльози. Саме Полліанні він завдячував тим щастям, що звалилося на нього, і він це знав. А він Полліанні щойно таке сказав...

Він буцнув камінець, тоді інший, тоді ще один. Він боявся, щоб гарячі сльози мимоволі не бризнули йому з очей і не побігли по щоках. Хлопець знову буцнув камінець, тоді інший, а тоді підібрав з землі третій і шосили жбурнув його. За мить він повернувся до Полліанни, що досі сиділа на кам'яній огорожі.

- Закладаймося: я першим добіжу до отієї сосни! - з показним завзяттям запропонував він.

- Закладаймося, що ні! - вигукнула Полліанна, спускаючись з муру.

Щоправда, перегони так і не відбулися: Полліанна вчасно пригадала, що швидкий біг, наразі, ще залишається для неї однією із заборонених розваг. Але, як на Джиммі, це вже було не так істотно. Головне, що його щоки вже не пашіли, а сльози відступили від очей. Джиммі знову був самим собою.

Розділ 3. Доза Полліанни

Із наближенням восьмого вересня - запланованого дня приїзду Полліанни - місіс Рут Керю впадала у дедалі глибше роздратування. Вона картала себе за обіцянку взяти до

себе дівчисько, в якій розкаювалась першої миті. Не минуло доби від часу їхньої з Деллою розмови, як вона написала сестрі, вимагаючи розірвати домовленість. Та Делла відповіла, що відступати запізно, оскільки вона сама і доктор Еймс уже відправили свої листи Чилтонам.

Невдовзі по тому надійшов лист від Делли, в якому повідомлялося, що місіс Чилтон дає згоду і за кілька днів приїде у Бостон, щоб уладнати питання зі школою тощо. Відтак, залишалось тільки дозволити подіям розгортатися своїм шляхом. Усвідомивши це, місіс Керю схилилась перед неминучістю, хоча й надто неохоче. Коли до неї навідалися, як обіцяли, Делла і місіс Чилтон, вона не переступала правил елементарної гостинності, однак була задоволена, що нагальні справи і брак часу змусили місіс Чилтон обмежитись дуже коротким перебуванням.

Те, що прибуття Полліанни передбачалось не пізніше, ніж на восьме вересня, було тільки на ліпше, оскільки, замість примиритися з думкою про появу нової людини в домі, місіс Керю тільки дедалі більше дратувалася з приводу того, що вона називала "хвилинною слабкістю", через яку вона "пристала на безглузду вигадку Делли".

Делла, як на те, усвідомлювала, в якому душевному стані перебуває її сестра. І якщо зовні вона трималась бадьоро, то в глибині душі неабияк побоювалась щодо можливих наслідків. Але вона вірила у Полліанну і, раз поклавшись на дівчинку, вирішила дозволити тій одразу розпочати свою роботу самій, без стороннього втручання. Для цього вона примудрилась влаштувати так, щоб місіс Керю зустріла їх з дівчинкою на вокзалі; а там, одразу по перших привітаннях, представила одна одній гостю і сестру і, пославшись на попередню домовленість, просто зникла. Таким чином, місіс Керю не встигла отямитись, як залишилася з дитиною віч-на-віч.

- Делло, ох... Делло, ти не можеш... Я ж не... - розпачливо гукнула вона, намагаючись затримати сестру.

Але та була вже далеко і, якщо чула, то не показала виду. Сприкрена Місіс Керю обернулася до малої, що стояла поруч.

- Яка прикрість! Вона вас не почула... - сказала Полліанна, проводжаючи медсестру поглядом, сповненим надії. - А я так хотіла, щоб вона ще трішечки побула зі мною... Але тепер у мене є ви. І я з цього щаслива.

- Атож, у тебе є я, *а у мене є ти*, - дещо похмуро підтвердила жінка. - Ходімо, нам у цей бік, - додала вона, показуючи праворуч.

Полліанна слухняно повернула і почимчикувала поруч з місіс Керю через велетенський вокзал. Раз чи двічі вона занепокоєно глянула у насуплене обличчя жінки. І, нарешті, наважилась висловити свої побоювання.

- Мабуть, ви сподівалися, що я буду гарненькою... - промовила вона схвильовано.

- Гарненькою? - перепитала місіс Керю.

- Так, кучерявенькою, знаєте, і таке інше. Зрозуміло, вам цікаво було, яка я на вигляд. Так само, як мені було цікаво про вас. Але я *одразу* знала, що ви мила і славна, як ваша сестра. Я могла це уявити, дивлячись на неї, а вам, звісно, не було на кого подивитись. А я насправді не гарненька, бо веснянкувата. І це не дуже приємно, коли

чекаєш на гарненьку дівчинку, а приїжджає така, як оце я. Натомість...

- Що ти верзеш, дитино! - різкувато перервала її місіс Керю. - Ходімо по твою валізу, а тоді поїдемо додому. Я сподівалася, моя сестра побуде з нами; але, схоже, вона не здатна присвятити мені навіть один вечір.

Полліанна усміхнулась і кивнула.

- Я вас розумію. Але, мабуть, на неї хтось чекав, я так думаю. У санаторії вона щомиті була комусь потрібна. Це, либонь, обтяжливо, коли людям повсякчас щось від тебе треба. Виходить, ти часто собі не належиш. З іншого боку, треба, мабуть, радіти, що ти завжди комусь потрібна?

Відповіді не було: вперше у житті місіс Керю замислилася: чи є у світі хтось, кому вона справді потрібна? Втім, не дуже їй хотілось би їй бути комусь потрібною, сердито сказала вона собі і насуپлено зиркнула на дівчинку.

Полліанна того погляду не зауважили - очі їй розбігалися на вигляд навколишньої метушні.

- Лишенько, скільки люду! - в захваті вигукнула вона. - Навіть більше, ніж того разу. Але я, хоч як видивляюсь, нікого з тих не бачу, хто мені трапився тоді. Зрозуміло, пані з дитинкою годі шукати, бо вони самі з Гонолулу. Але ж була ще дівчинка, Сюзі Сміт, вона тутешня, з Бостона. Може, ви її навіть знаєте. Ви не знайомі з Сюзі Сміт?

- Ні, з Сюзі Сміт я не знайома, - сухо відказала місіс Керю.

- Справді? Вона дуже славна і дуже гарненька: чорнява, з такими кучериками... знаєте, у мене такі будуть, коли я піду в рай. Та ви не хвилюйтесь: я її постараюся знайти і вас познайомлю з нею. Ой, який неймовірно гарний автомобіль! А ми що, на ньому поїдемо? - вигукнула Полліанна, коли вони раптом зупинилися перед розкішним лімузином, дверцята якого відчинив перед ними одягнений у ліврею шофер.

Шофер не спромігся приховати усмішку. Місіс Керю, натомість, відповіла тоном людини, для якої поїздка в авто - лише втомливе пересування з одного пункту в інший.

- Так, ми поїдемо машиною. Перкінсе, додому, - додала вона, звертаючись до шанобливого шофера.

- Ох! То це ваш автомобіль? - запитала Полліанна, упізнавши в манері жінки типові риси власниці. - Який же він пречудовий! То ви маєте бути страшенно багатою! Тобто надзвичайно заможною. Заможнішою за людей, у яких килими у кожній кімнаті і морозиво по неділях, як у Вайтів із моєї "Жіночої допомоги". Тобто це його жінка була в "Жіночій допомозі". Тоді я вважала їх багатими. А нині я знаю, що багаті - це у кого каблучки з діамантами, покоївки і котикові шуби, а ще шовкові й оксамитові сукні на щодень. І автомобіль. У вас усе це є?

- Та начебто ж є, - блідо всміхнувшись, визнала місіс Керю.

- Тоді ви, безперечно, багата, - з виглядом знавця кивнула Полліанна. - У моєї тітки Поллі теж усе це є. Тільки, замість автомобіля у неї конячка.

Якби ви знали, як я люблю кататись в автомобілях! - вигукнула Полліанна в захваті, аж підстрибуючи на сидінні. - Я в жодному раніше не каталась, за винятком того, що мене переїхав. Мене, коли з-під нього витягли, одразу всадили всередину.

Але я була неприємна, тому, зрозуміло, не відчула задоволення від поїздки. А відтоді мені вже не випадало кататись в авто. Тьотя Поллі їх не любить. Дядько Том любить і хоче купити. Каже, у його роботі річ потрібна. Розумієте, він лікар, а решта всі лікарі в містечку мають автомобілі. Не знаю, чим усе це скінчиться. Тітонька Поллі страшенно з цього приводу переймається. Вона, бачте, хоче, щоб у дядька Тома було все, що йому треба, але вона хоче, щоб йому треба було те, що вона хоче, щоб йому треба було. Розумієте?

Місіс Керю мимоволі розсміялась.

- Так, голубонько, думаю, що розумію, - відповіла вона стримано, але в очах жінки зблиснули незвичні для неї смішинки.

- Атож, - вдоволено зітхнула Полліанна. - Думаю, таки розумієте. Хоча висловились я доволі плутано. Ох! Тітонька Поллі каже, вона б не проти автомобіля, якби її автомобіль був єдиним у світі, і не було б імовірності зіткнутися з іншими. Але слухайте! Скільки будинків! - сама себе перервала Полліанна, роздивляючись навколо круглими від здивування очима. Невже вони отак тягнуться без кінця-краю? Утім, будинків таки має бути багато, щоб розмістити в них увесь той люд, що ми бачили на вокзалі. Не згадуючи вже про ці юрми, що на вулиці. А коли так багато людей навколо, то є багато з ким заприятелитись. Я люблю людей. А ви?

- Чи люблю я людей?!

- Так, я маю на увазі людей взагалі. Кожного і будь-кого.

- Ні, Полліанно, я не можу так сказати, - холодно відповіла місіс Керю, насуплюючи брови.

Смішинки щезли з очей місіс Керю. Погляд її зупинився на Полліанні з підозрою. Місіс Керю сказала собі: "Зараз, я почую проповідь номер один. Думаю, на тему: не цуратись ближнього - що-небудь у стилі моєї сестрички Делли!"

- Не любите? Ой, а я люблю! - зітхнула Полліанна. - Знаєте, вони всі такі славні і такі різні! А у вашому місті їх має бути дуже багато дуже славних і дуже різних. Ох, ви собі не уявляєте, яка я задоволена, що приїхала! Щоправда, я вже наперед знала, що буду задоволена, щойно дізналася, що ви сестра міс Ветербі. Я люблю міс Ветербі, тому знала, що вас теж полюблю. Тому що ви маєте бути схожі, коли ви сестри, нехай ви навіть не близнючки, на відміну від місіс Джонс і місіс Пек. Хоча ті теж не абсолютно однакові, завдяки бородавці. Закладаюсь, ви не знаєте, про що йдеться. Але я вам розповім.

Отак сталося, що замість проповіді на тему суспільної етики, якої вона так побоювалась, ошелешена місіс Кері вислухала повну історію бородавки на носі такої собі місіс Пек із "Жіночої допомоги".

На мить завершення розповіді лімузин повернув на Комонвелт-авеню, і Полліанна негайно почала висловлювати вигуками своє захоплення красою вулиці, на якій "просто посередині тягнеться із кінця в кінець, по всій довжині, такий чудовий садочок", і яка, на переконання дівчинки, була набагато приємніша від усіх "отих вузьких кучих вуличок".

- Я думаю, кожен хотів би мешкати на такій вулиці, - піднесено підбила вона підсумок.

- Дуже імовірно, але навряд чи таке можливо, - відказала місіс Керю, підносячи брови.

Полліанна, помилково сприйнявши цю міну, як вираз прикroachів з приводу того, що сама місіс Керю не мешкає на мальовничому бульварі, поквапилась внести поправки у своє судження.

- Звісно ж, ні, - погодилась вона. - Але я не мала на увазі, буцімто вузькі вулички чимось гірші. Ба, навіть ліпші! Принаймні не треба так далеко ходити, аби позичити яєць у сусідів навпроти чи набрати води. А ще...

Ох! Але ви саме тут мешкаєте?! - перервала вона сама себе, коли машина зупинилась перед імпозантним ґанком будинку місіс Керю. - Ви в цьому будинку мешкаєте, місіс Керю?

- Звісно, тут, а де ж іще? - відказала жінка з нотками роздратування в голосі.

- Ой, ви мусите бути надзвичайно задоволені, що мешкаєте в такому пречудовому, досконалому місці! - вигукнула дівчинка, вискакуючи на тротуар і радісно роззираючись довкола. - Адже ви задоволені?

Місіс Керю нічого не відповіла. Вона вийшла з лімузину похмура і насуплена.

Вдруге за останні п'ять хвилин Полліанна поспішила виправити сказане слово.

- Я, звісно ж, не мала на увазі таке гріхове задоволення, як гординя, - пояснювала вона, занепокоєно шукаючи поглядом обличчя місіс Керю. - Може, ви так мене зрозуміли; так само, як колись, бувало, розуміла тітонька Поллі. Але ж я не мала на увазі таке задоволення, коли вам приємно від того, що ви маєте те, чого не мають інші, а таке задоволення, коли вам хочеться верещати з радощів і грюкати дверима... хоч так поводитись негарно, - закінчила вона свою промову, розкачуючись на носках черевичків.

Шофер, ховаючи усмішку, заходився коло машини. Місіс Керю, губ якої усмішка так і не торкнулась, рушила кам'яними сходами до вхідних дверей.

- Полліанно, ходімо, - сухо сказала вона.

За п'ять днів по тому Делла Ветербі отримала лист від сестри і з радісним нетерпінням розпечатала його. То був перший лист від часу приїзду Полліанни у Бостон.

"Люба моя сестро! - писала місіс Керю. - Люба Делло, чому ти не застерегла мене, на що варто чекати від цієї дитини, коли умовляла взяти її? Я мало не скаженію від неї, а вирядити її додому теж не можу. Тричі намагалась, але щоразу, перше ніж я встигала що-небудь сказати, вона зупиняла мене, розповідаючи, як гарно їй у мене ведеться, і яка вона рада, що приїхала, і як мило з мого боку, що дозволила їй замешкати у себе, доки її тітка Поллі у Німеччині. Після таких слів як я змогла б заявити: "Повертайся додому, я тебе тут не хочу"? А найабсурднішим є те, що їй, схоже, навіть на думку не спало, що вона може бути тут небажаною. А я, схоже, теж не можу їй навіть натякнути.

Звісно, якщо вона почне читати мені проповіді або навчатиме шукати особисті благословення, я вмить виряджу її додому. Я одразу тобі казала, що такого не терпітиму. І не терпітиму. Двічі чи тричі мені вже здавалося, що вона лаштується почати (проповідування, я маю на увазі), але щоразу вона видавала яку-небудь безглузду оповідку про дам зі своєї "Жіночої допомоги". Таким чином, їй досі щастить уникнути вигнання додому.

Але насправді, Делло, вона нестерпна. По-перше, вона ганяє будинком, як несамовита. Вже першого дня вона вблагала мене відчинити для неї кожну кімнату. Вона не втихомирилась, аж доки не обстежила кожен закапелок, щоб побачити "всі пречудові і прегарні речі", навіть красивіші, як вона заявила, ніж у містера Джона Пендлтона, хоч би хто він був – гадаю, хтось із Белдінгсвіля. В усякому разі, він не з "Жіночої допомоги". Цього я дійшла самотужки.

Далі, наче не досить було біганини з кімнати в кімнату (так, наче я була персональним гідом на екскурсії), вона десь надибала мою атласну вечірню сукню, яку я роками не вдягала, і умовила мене наміряти її. Навіщо я на те пристала, я сама не знаю, але я виявила перед дівчиськом цілковиту безпорадність.

Та це ще був тільки початок. Вона стала умовляти мене, щоб я показала їй усе, що маю. І вона так кумедно розповідала, як вона в дитинстві одягалася з місіонерських контейнерів з благочинними пожертвами, що я не могла втриматись від сміху, а водночас мене душили сльози на думку про те, в яке лахміття мусила вдягатись бідолашна дитина. Ясна річ, від строїв ми перейшли до коштовностей. Вона так вихваляла мої дві чи три каблучки, що я, дурна, відімкнула сейф – єдино заради втіхи побачити її здивування. Знаєш, Делло, я боялась, дитина збожеволіє. Вона наділа на мене кожну каблучку, кожну брошку, браслет, кожен ланцюжок і кольє, наполягла, щоб я почепила на голову обидві свої діамантові тіари (коли з'ясувала, що то таке). Отак я сиділа, розцяцькована перлами, діамантами та смарагдами, почуваячись язичницьким ідолом в індуїстському храмі, надто що нестямне дівчисько почало витанцьовувати навколо мене, плещучи в долоні й виспівуючи: "Ох, як прегарно! Як прегарно й пречудово! Як би славно було підвісити вас у віконці, наче чарівну призму!"

Я саме хотіла її запитати, що вона має на увазі, коли вона впала на підлогу посеред кімнати й почала плакати. Нумо, чи вгадаєш, чого вона плакала? Від щастя, що має очі й може бачити! Що ти на таке скажеш?

Звісно, це ще не все. Це тільки початок. Полліанна тут заледве чотири дні, але кожен її день насичений до краю. Серед своїх друзів вона нині налічує смітникаря, чергового полісмена, хлопчика-рознощика газет, не згадуючи вже про кожну особу з моєї обслуги. Таке враження, що вона їх усіх причарувала. Але не включай мене у число зачарованих. Я б охоче відправила її додому, якби не моє зобов'язання приймати дитину у себе всю зиму. А змусити мене цим, щоб я забула Джеммі і свою нездоланну скорботу, просто нереально. Присутність цієї дівчинки не заміняє мені його, а тільки робить гострішим моє відчуття втрати. Але, як обіцяла, я

терпітиму її, доки не почне проповідувати. Щойно почне – одразу отправлю до тебе. Втім, наразі, ще не почала.

*З любов'ю і збентеженням –
твоя Рут"*

– "Проповідувати вона ще не почала"! – всміхнулась сама до себе Делла Ветербі, згортаючи аркуш, списаний нервовим почерком сестри. – Рут, Рут! Ти сама визнала, що відчинила для дівчинки кожну кімнату, показала їй кожен закапелок, вбиралась для неї в атласну сукню і надівала на голову корони. А Полліанна ж іще й тижня там не пробула... Але проповіді вона тобі не читала і не повчала, ні.

КІНЕЦЬ ОЗНАЙОМЧОГО ФРАГМЕНТУ